

VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken heeft een aantal vragen voorgelegd aan de regering inzake de vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2024 (Kamerstuk 36 410 VII).

De voorzitter van de commissie,
Hagen

De griffier van de commissie,
Honsbeek

Nr	Vraag
1	Wat is de stand van zaken met betrekking tot het herzien van het staatsnoodrecht? Wat is hier de afgelopen periode concreet op gedaan?
2	Kan per woningmarktregio de gemiddelde wachttijd voor een sociale huurwoning worden weergegeven?
3	Kan per studentenstad het tekort aan studentenwoningen worden weergegeven?
4	Wat zijn de gemiddelde stichtingskosten van een sociale huurwoning, een vrije sector huurwoning en van een koopwoning?
5	Hoe groot is op dit moment bij benadering de totale behoefte aan sociale huurwoningen (gelieve een specificatie op te nemen voor het aantal dakloze mensen, twintigers en dertigers die nog thuis wonen)?
6	Is het reëel om te verwachten dat het openstaand bedrag dat voor de Subsidie verduurzaming en onderhoud huurwoningen (SVOH) gereserveerd staat, in 2024 volledig opgemaakt zal worden?
7	Klopt het dat de geplande huurverhoging in 2024 de hoogste huurverhoging kan zijn in de laatste 30 jaar?
8	Met hoeveel procent huurverhoging is er rekening gehouden in het koopkrachtpakket voor Prinsjesdag?
9	Is er een impactanalyse gemaakt met betrekking tot de verschillende (nog te plannen) huurverhogingen in 2024 voor zowel het gereguleerd segment als het geliberaliseerd segment? Zo nee, waarom niet? Zo ja, kunt u deze met de Kamer delen?
10	Wat is de impact van de geplande inkomensafhankelijke huurverhoging op de lage en hoge middeninkomens ten opzichte van de huidige gemiddelde huur per percentiel uitgesplitst?
11	Wat zijn de gevolgen van de geplande huurverhoging in het gereguleerd segment uitgesplitst naar woningcorporaties en niet-woningcorporaties voor huishoudens met een inkomen: onder het sociaal minimum, vanaf het sociaal minimum tot 120% van het sociaal minimum en vanaf het 120% van het sociaal minimum tot de DAEB-inkomensgrens?
12	Wat zijn de gevolgen van de geplande huurverhoging per percentiel?
13	Wat kost bij benadering het afschaffen van de inkomensafhankelijke huurverhoging bij woningcorporaties?
14	Wat kost bij benadering een huurbevrozing bij woningcorporaties in het gereguleerd segment?
15	Wat kost bij benadering een huurbevrozing bij commerciële verhuurders in het gereguleerd segment?
16	Wat kost bij benadering een huurbevrozing bij commerciële verhuurders in het geliberaliseerd segment?
17	Wat kost bij benadering een huurbevrozing bij woningcorporaties in het geliberaliseerd segment?
18	Met hoeveel procent zijn de huren in het gereguleerd segment in de afgelopen tien jaar gestegen?
19	Met hoeveel procent zijn de huren in het geliberaliseerd segment in de afgelopen tien jaar gestegen?
20	Hoeveel investeringscapaciteit blijft er jaarlijks over indien de winstbelasting voor woningcorporaties afgeschaft wordt en deze afschaffing gebruikt wordt voor een eenmalige huurbevrozing?
21	Wat levert het afschaffen van de Anti-Tax Avoidance Directive (ATAD-regeling) voor woningcorporaties de komende vijf jaar op? Indien dit niet bekend is voor vijf jaar, dan gelieve een periode te nemen waarvan de gegevens wel bekend zijn.
22	Hoe lang zou het gemiddeld duren voordat woningcorporaties volgend jaar een eenmalige huurbevrozing terugverdiend hebben als de ATAD afgeschaft wordt?

- 23 Kunt u, eventueel met de hulp van Aedes, inzichtelijk maken hoe de ATAD de te betalen vennootschapsbelasting de komende vijf jaar zal beïnvloeden? Indien dit niet voor die periode inzichtelijk te maken is, gelieve dan een periode te nemen waarvan de gegevens wel bekend zijn.
- 24 Kunt u, eventueel met de hulp van Aedes, inzichtelijk maken hoe hoog de te betalen vennootschapsbelasting voor woningcorporaties de komende vijf jaar zal zijn? Indien dit niet voor die periode inzichtelijk te maken is, gelieve dan een periode te nemen waarvan de gegevens wel bekend zijn.
- 25 Hoeveel huishoudens hebben een te hoge netto huurquote? Kunt u dat inzichtelijk maken voor huishoudens onder het sociaal minimum, de minima, huishoudens met een laag inkomen (tot 120% van het sociaal minimum), huishoudens vanaf 120% van het sociaal minimum tot aan de inkomensgrens voor het DAEB-segment, lage middeninkomens, hoge middeninkomens?
- 26 Wat wordt bij benadering de gemiddelde huur per 1 januari 2024 (dus waarin de huurverlaging van 1 juli 2023 al verwerkt is) in het gereguleerd segment bij woningcorporaties?
- 27 Wat wordt bij benadering de gemiddelde huur per 1 januari 2024 in het gereguleerd segment bij commerciële partijen?
- 28 Hoe vaak is er in het afgelopen jaar, respectievelijk twee jaar door huishoudens bij woningcorporaties een tijdelijke huurkorting en een permanente huurverlaging (afgezien van de wettelijke huurverlagingen) aangevraagd, en hoe vaak zijn deze daadwerkelijk verstrekt?
- 29 Hoeveel huishoudens bij woningcorporaties in het gereguleerd segment hebben een kale huurprijs boven de huidige liberalisatiegrens?
- 30 Hoeveel vierkante meter langdurige leegstand is er bij gebouwen van of beheerd door het Rijksvastgoedbedrijf? Kan dit uitgesplitst worden naar gemeente?
- 31 Hoeveel flexwoningen staan er nog in de opslag van de Rijksoverheid? Voor hoeveel daarvan is nog geen locatie gevonden?
- 32 Wat zijn de gemiddelde stichtingskosten van verschillende type woningen? Kan de ontwikkeling van die stichtingskosten van de afgelopen tien jaar worden weergegeven?
- 33 Wat is de gemiddelde grondprijs en de gemiddelde sociale grondprijs die gemeenten hanteren? Kan de ontwikkeling van die grondprijzen van de afgelopen tien jaar worden weergegeven?
- 34 Hoeveel nieuwe studentenwoningen zijn er gepland tot en met 2030? Kan dit uitgesplitst worden naar studentenstad?
- 35 Hoeveel geld zou er bespaard worden als de hypotheekrenteaftrek per direct wordt afgeschaft?
- 36 Hoeveel gemeenten in Nederland hebben nog geen leegstandsverordening?
- 37 Hoeveel gebruik is er gemaakt van de flexpoolregeling van ambtenaren? Kan dit uitgesplitst worden naar provincie en gemeente? Hoeveel aanvragen zijn gehonoreerd en hoeveel vragen zijn afgewezen? Graag ook uitgesplitst naar provincie en gemeente.
- 38 Hoeveel huishoudens huren een onzelfstandige woonruimte?
- 39 Hoeveel huishoudens huren in het gereguleerd segment uitgesplitst naar woningcorporatie en niet-woningcorporatie?
- 40 Hoeveel huishoudens huren in de geliberaliseerde sector uitgesplitst naar woningcorporatie en niet-woningcorporatie?
- 41 Hoeveel huishoudens ontvangen huurtoeslag?
- 42 Hoeveel huishoudens hebben recht op huurtoeslag maar vragen deze niet aan?

- 43 Hoeveel huishoudens krijgen volgend jaar een verlaging van de eigen bijdrage voor de huurtoeslag?
- 44 Hoeveel huishoudens krijgen vanaf 1 januari 2025 een verhoging van de eigen bijdrage als gevolg van de Wijziging van de Wet op de huurtoeslag (vereenvoudiging van de huurtoeslag)?
- 45 Hoeveel huishoudens in het gereguleerd segment (dus zowel woningcorporaties als niet-woningcorporaties) hebben per 1 juli 2023 geen huurverlaging gekregen?
- 46 Hoe groot is het aantal huishoudens in het gereguleerd segment dat geen huurtoeslag krijgt, maar volgend jaar wel te maken krijgt met de geplande huurverhoging in het gereguleerd segment?
- 47 Hoe groot is het aantal huishoudens dat huurtoeslag ontvangt, maar geen huurverlaging per 1 juli 2023 heeft gekregen?
- 48 Hoe groot is het aantal corporatiehuurders in het gereguleerd segment dat geen huurverlaging per 1 juli 2023 heeft gekregen?
- 49 Hoe groot is het totaal aantal huishoudens in het gereguleerd segment dat huurt van een commerciële partij dat een inkomen heeft tot aan de DAEB-inkomensgrenzen?
- 50 Hoe groot is het aantal huishoudens dat huurtoeslag ontvangt én profiteert van de verhoging van het wettelijk minimumloon (indien mogelijk uitgesplitst naar hurend bij een woningcorporatie en bij een niet-woningcorporatie)?
- 51 Hoeveel huishoudens in het gereguleerd segment profiteren niet van de stijging van het wettelijk minimum loon?
- 52 Hoeveel huishoudens in het gereguleerd segment profiteren niet van de gemiddelde CAO-loon stijging?
- 53 Wat is de verwachting ten aanzien van het gemiddeld aantal huishoudens dat per jaar de verlaagde huur van 1 juli 2023 zal verliezen als gevolg van een verhuizing?
- 54 Heeft u een doorrekening gemaakt van de geplande huurverhoging in het gereguleerd segment voor de huishoudens die huurtoeslag ontvangen én vanaf 1 januari 2025 te maken krijgen met de afschaffing van de huurtoeslag op de servicekosten én de verhoging van de eigen bijdrage als gevolg van de Wet vereenvoudigen huurtoeslag? Zo ja, kunt u die delen met de Kamer? Zo nee, waarom niet?
- 55 Wat kost het hebben van enkel glas voor huishoudens in het gereguleerd segment extra aan hogere energierekening? Indien mogelijk uitgesplitst naar hurend bij een woningcorporatie en bij een niet-woningcorporatie, en indien mogelijk gemiddeld per huishouden en anders de totale kosten.
- 56 Wat zijn de netto gevolgen van de verhoging van het wettelijk minimumloon voor huurtoeslagontvanger die als gevolg van die verhoging minder huurtoeslag ontvangen?
- 57 Kunt u inzichtelijk maken wat de combinatie van het verhogen van het minimumloon en de doorwerking daarvan op de huurtoeslag betekent voor iemand die het minimumloon zowel dit jaar als volgend jaar verdient?
- 58 Waarom wordt de huurtoeslag, bedoeld voor mensen met de laagste inkomens, ingezet om de kosten voor de Wet versterken regie volkshuisvesting en de Wet betaalbare huur te financieren?
- 59 Heeft u met betrekking tot het koopkrachtpakket en de doorrekening daarvan rekening gehouden met de indexatie van de basishuur? Zo ja, kunt u deze met de Kamer delen? Zo nee, waarom niet?

- 60 Kunt u inzichtelijk maken hoe de geplande verhoging van de huurtoeslag in 2024, door de basishuur te verlagen, zich ontwikkelt, de indexatie van de basishuur zich ontwikkelt, de basishuur verhoogd wordt om de wetgeving Regie op de volkshuisvesting en Betaalbare huur te bekostigen en hoe deze drie eerdergenoemde ontwikkelingen tegen elkaar inwerken?
- 61 Kunt u aangeven of het afschaffen van de vennootschapsbelasting (vpb) voor corporaties (in plaats van vrijstellen) ook op staatsteunbezwaren stuit? Kunt u in de beantwoording hierop aangeven of, indien corporaties niet expliciet in de wet zouden worden genoemd, zij op basis van geldende rechtspraak, überhaupt belastingplichtig zouden zijn?
- 62 Kunt u ingaan op de mogelijkheden om corporaties alleen te belasten voor niet-DAEB activiteiten en de herintroductie van de herbestedingsreserve?
- 63 Bent u bekend met het artikel in het weekblad Fiscaal Recht van de fiscalisten Korving en de Ruiter waarin wordt ingegaan op de mogelijkheden om corporaties vrij te stellen van de ATAD? Deelt u de conclusies van dit artikel? Zo nee, waarom niet?
- 64 Deelt u met betrekking tot ATAD de conclusie dat er alleen sprake kan zijn van een selectief voordeel, als de belastingplichtige bevoordeeld wordt ten opzichte van het referentiestelsel? Zo nee, waarom niet?
- 65 Deelt u met betrekking tot ATAD de conclusie dat het referentiestelsel in Nederland is dat rente juist aftrekbaar is?
- 66 Deelt u met betrekking tot ATAD de conclusie dat renteaftrekbeperking juist de uitzondering is en dat door woningcorporaties uit te zonderen van renteaftrekbeperking (door ze vrij te stellen van de ATAD), er in feite teruggevallen wordt op de hoofdregel? Zo nee, waarom niet?
- Is er, bovenstaande in acht nemende, dan wel sprake van een selectief voordeel als corporaties uitgezonderd worden van ATAD? Zo nee, is er dan eigenlijk wel sprake van staatssteun indien corporaties vrijgesteld worden van de ATAD?
- 67 Uit welke communicatie van de Europese Commissie blijkt dat steun aan corporaties zich zou moeten beperken tot de genoemde steuninstrumenten uit de DAEB-beschikking (e2/2005)? Kunt u deze communicatie met de Kamer delen?
- 68 Wat is de gemiddelde grondprijs in Nederland?
- 69 Uit welke communicatie van de Europese Commissie blijkt dat het feit dat er in de beschikking een aantal steuninstrumenten worden goedgekeurd, dit a priori betekent dat andere steuninstrumenten automatisch niet zijn toegestaan? Kunt u deze communicatie met de Kamer delen?
- 70 Op welke wijzen kan de overheid de woningbouw stimuleren en bijvoorbeeld onrendabele toppen financieren?
- 71 Kunt u aangeven hoeveel ruimte er nog in de overcompensatieformule van corporaties zit? Oftewel: hoeveel lager/hoger ligt het resultaat van corporaties dan de toegestane norm op basis van de overcompensatieformule? Indien dit resultaat lager dan die norm ligt, klopt het dan dat woningcorporaties eigenlijk nog additionele staatssteun hadden kunnen ontvangen zonder dat (op basis van de overcompensatieformule) objectief geconstateerd had moeten worden dat corporaties «te veel» staatssteun ontvingen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, voor welk bedrag is dit dan? En uit welke communicatie van de Europese Commissie blijkt dat zij een opvatting hebben via welke steuninstrumenten (subsidies, vrijstellen belastingen etc.), deze additionele staatssteun verleend wordt? Kunt u deze communicatie met de Kamer delen?

- 72 Hoeveel geld geeft de Rijksoverheid jaarlijks uit aan woningbouw? Kan dit worden uitgesplitst naar soorten financiering?
- 73 Uit welke communicatie van de Europese Commissie blijkt dat de beschikking e2/2005 heronderhandeld moet worden indien binnen de bestaande DAEB additionele steunvormen worden toegevoegd? Kunt u deze communicatie met de Kamer delen?
- 74 U geeft aan dat een investeringsaftrek in de vpb mogelijk als DAEB kan worden aangewezen onder het DAEB Vrijstellingsbesluit 2012 en dat dit alleen bij de Europese Commissie ter kennisgeving hoeft te worden gemeld. Kunt u aangeven of dit alleen voor een investeringsaftrek geldt of dat dit ook voor andere steuninstrumenten geldt?
- 75 Kunt u aangeven of een volledige vrijstelling van de vpb (dan wel om de verduurzaming van woningen te realiseren, dan wel voor de uitvoering van de NPA) ook als DAEB kan worden aangewezen onder het DAEB Vrijstellingsbesluit 2012?
- 76 Klopt het dat in het verleden de Regeling Vermindering Verhuurderheffing ook is aangewezen als DAEB onder het DAEB Vrijstellingsbesluit 2012? Kunt u aangeven waarom dit toen staatsteun technisch gezien mogelijk was?
- 77 Wat wordt bedoeld met de zin «Daarnaast bezinnen we ons op het Nederlandse systeem van geschilbeslechting in het verkiezingsproces»? Betekent dit een wijziging van de Kieswet? Wanneer kan de Kamer deze eventuele wijziging tegemoet zien?
- 78 Wat is de stand van zaken met betrekking tot de Wet politieke partijen?
- 79 Welke redenen heeft u, naast de gestegen rente, bouwkosten en migratie, voor het verder oplopen van het woningtekort?
- 80 Kunt u uiteenzetten wat u gaat doen om de dip in de woningbouwproductie in 2024 zoveel mogelijk te beperken? Welke middelen heeft u hiervoor?
- 81 Welke mogelijkheden heeft u om de bouw zo snel als mogelijk te laten starten op de locaties die inmiddels zijn vergund?
- 82 Welke rol gaan gemeenten, provincies en het Rijk spelen bij het versnellen van processen en procedures, zodat er sneller van initiatief naar realisatie wordt gegaan? Kunt u dit per bestuurslaag specificeren?
- 83 Hoe wordt de verdeling van de minimaal 5000 starters die gebruik kunnen maken van het fonds voor de bouw van betaalbare woningen bepaald?
- 84 Kunt u toelichten hoe het rapporteren over de voortgang van het beleid met een set kernindicatoren er in de praktijk uit gaat zien, als u verderop schrijft dat de voortgang op de doelen echter niet altijd rechtstreeks toe te wijzen zijn aan de instrumenten op de begroting.
- 85 Wat wordt concreet bedoeld met «het versterken van de rol en slagkracht van de algoritmetoezichthouder en wordt het algoritme-register verder gevuld»?
- 86 Wat wordt bedoeld met een «Nederlandse publieke open source wallet»?
- 87 Is er met betrekking tot het Koopstartfonds al een doorkijk gemaakt naar 2024 en verder om te bepalen wat de omvang van het fonds zou moeten zijn om alle verwachte aanvragen te kunnen honoreren? Waarom wel, waarom niet?
- 88 Kunt u toelichten of de werking van de subsidie voor doe-het-zelvers wordt geëvalueerd om te bezien of deze subsidie ook na 2025 van kracht zou kunnen blijven? Waarom wel, waarom niet?
- 89 Wat is de budgettaire omvang van de middelen «nog niet ingevuld/vrij te besteden, 1,0%» op artikel 1?

- 90 Welk bedrag valt er in tabel 17 onder de noemer «nog niet ingevuld/vrij te besteden»?
- 91 Welke uitgaven zijn voorzien in tabel 17 onder de noemer «beleidsmatig gereserveerd» en om welk bedrag gaat dit in het totaal?
- 92 Welke organisaties krijgen subsidie vanuit de post «Verbinding inwoner en overheid»? Kan een overzicht gemaakt worden van de verdeling van de financiële middelen?
- 93 Welke plannen heeft het ministerie om desinformatie tijdens de Tweede Kamerverkiezingen van 22 november 2023 tegen te gaan? Zijn hiervoor financiële middelen vrijgemaakt en zo ja, wat is de hoogte daarvan?
- 94 Heeft u scherp wat de exacte woonwensen van ouderen zijn met het oog op meer woningen bouwen voor ouderen en het verbeteren van de doorstroming? Zo ja, kunt u deze toelichten? Zo nee, hoe gaat u hier achter komen?
- 95 Heeft u gekeken naar de mogelijkheden waarop de doorstroom van senioren naar een geschiktere woning, die levensloopbestendig is of waar zorg en wonen gecombineerd kan worden, kan worden verbeterd? Welke financiële oplossingen voor senioren helpen bij deze doorstroom?
- 96 Hoe wordt de bouw van flexwoningen verder gestimuleerd? Kunt u toelichten hoe de € 302 miljoen concreet gaat worden ingezet?
- 97 Wat is de budgettaire omvang van de middelen «nog niet ingevuld/vrij te besteden, 2,2%» op artikel 3?
- 98 Hoe verhoudt de keuze om de zesde tranche van de Woningbouwimpuls voorlopig de laatste tranche te laten zijn zich tot de woningbouwdoelstelling van 100.000 woningen per jaar?
- 99 In de begroting staat: In de bestaande bouw zullen uiterlijk in 2030 2,5 miljoen woningen worden geïsoleerd, 1 miljoen hybride warmtepompen geïnstalleerd, 120.000 gebouwen vergaand verduurzaamd en 500.000 nieuwe aansluitingen op warmtenetten gerealiseerd. Kunt u aangeven wat de voortgang tot nu toe is op deze opgaven? Verwacht u dat de aantallen haalbaar zijn met de huidige ondersteuningsmaatregelen? Zo nee, wat is extra mogelijk?
- 100 Er wordt geld gereserveerd voor een collectieve aanpak woonisolatie. Hiermee kunnen eigenaren lokaal ondersteund worden bij de verduurzaming van hun woning. Komen alle eigenaren hiervoor in aanmerking? Zo nee, waarop is deze keuze gebaseerd?
- 101 Kunt u toelichten in hoeverre u verwacht dat de beschikbare subsidie verduurzaming en onderhoud (SVOH) voor particuliere verhuurders de vraag aan kan, gelet op uw schrijven dat met de aangekondigde normering per 2029 geen woningen met een energielabel E, F of verhuurd mogen worden en de verwachting is dat deze subsidie daardoor veel vaker aangevraagd zal worden?
- 102 Wanneer verwacht u dat het Ontzorgingsprogramma Mkb in de lucht is? Gaat dit programma actief onder de aandacht worden gebracht van mkb'ers?
- 103 Provincies krijgen extra middelen om te versnellen op natuurinclusief isoleren. Wat zijn hiervoor de voorwaarden? Leiden deze middelen ertoe dat er straks in iedere gemeente een Soortenmanagementplan (SMP) is?
- 104 Wat is de budgettaire omvang van de middelen «nog niet ingevuld/vrij te besteden, 2%» op artikel 5?
- 105 Wat is de budgettaire omvang van de middelen «nog niet ingevuld/vrij te besteden, 1,1%» op artikel 6?
- 106 Wat is de budgettaire omvang van de middelen «nog niet ingevuld/vrij te besteden, 4,0%» op artikel 7?

- 107 Wanneer kan de Kamer het meerjarenplan Openbaarheid en Informatiehuishouding Rijksoverheid tegemoet zien? Wat wordt concreet bedoeld met «voor de start van het politieke jaar 2024»?
- 108 Hoe wordt bij de ambitie om een inclusieve herdenking van het slavernijverleden te organiseren rekening gehouden met het gegeven dat sommige nazaten moeite hebben met en afstand nemen van animistische rituelen bij de herdenking (zie het Nederlands Dagblad, 8 augustus 2023)? Neemt het Herdenkingscomité dit mee in de overwegingen?
- 109 Hoeveel onderuitputting is er bij de laatste tranche van de woningbouwimpuls?
- 110 Hoeveel capaciteit gaat er nu naar kennisdelen tussen gemeentes, ministeries en politie op het gebied van het demonstratierecht?
- 111 Hoeveel capaciteit gaat er nu naar toezicht en verantwoording van mogelijk onrechtmatig en onprofessioneel overheidshandelen rondom demonstraties?
- 112 Hoeveel capaciteit gaat er nu naar het opvolging geven aan de aanbevelingen van mensenrechtentoezichthouders?
- 113 Hoeveel capaciteit gaat er naar de implementatie van de Impact Assessment Mensenrechten en Algoritmes (IAMA)?
- 114 Kunt u uiteenzetten in een tabel hoe vaak in 2023 een IAMA werd uitgevoerd, voor welke gegevensverwerkingen en wat de uitkomst was?
- 115 Kunt u uiteenzetten in een tabel welke risicoprofielen worden gebruikt waarin etniciteit of nationaliteit een rol speelt, in hoeverre deze risicoprofielen zijn getoetst met behulp van een IAMA en wat daarvan de uitkomst was?
- 116 Hoeveel capaciteit gaat er naar de invoering van/bijdragen aan het algoritmeregister?
- 117 Kunt u uiteenzetten in een tabel welke zelflerende algoritmes worden gebruikt voor (geautomatiseerde) besluitvorming?
- 118 Wanneer verwacht de regering uitvoering te kunnen geven aan de motie van de leden Boulakjar en Grinwis om dit jaar nog zo veel mogelijk kansrijke stationsgebieden in kaart te brengen, aan te geven waar daar tijdelijke woningen geplaatst kunnen worden, bijvoorbeeld studentenwoningen, en de Kamer van de vorderingen op de hoogte te houden?